

Bibelrefleksioner

– Landsdelsstævne for SMF og LMF, lørdag den 12. september 2020, Skjern

Ved provst emeritus Hans Særkjær

Jeg blev faktisk ret glad, da jeg i programmet til i dag så, at man havde kaldt dette punkt for »Bibelrefleksion«. Jeg har netop tænkt mig at reflektere over en større del af Biblen og begynder fra begyndelsen. Hvorfor var det så stor en tragedie, at Adam og Eva spiste et æble af det træ. Kunne Gud, som vi jo ved er en kærlig Gud, ikke bare have sagt: Nå ja, det var ikke så godt, men pas nu bedre på en anden gang. Nej! For mennesket ikke var den samme! De gemte sig for Gud, som Adam siger: fordi de var nøgne. Og det var ikke bare en legemlig nøgenhed, men når Gud kommer nær, da mærkes det, at han ser, hvad sjælen indeholder, og hos disse to ser Gud, at de har fået en ny herre. Selviskheden var blevet herre over dem. Adam siger: »Det var ikke min skyld! Kvinden du satte vej min side gav mig, og så spiste jeg«. Eva: »Det var ikke min skyld« Slangen forledte mig! (mennesket i en nøddeskal).

Læs 1. Mosebog 3,14-15. Det vil sige: Der skal komme en i menneskeslægten, der skal knuse Djævelens magt over mennesket og åbne Himmels port på ny.

Og så kan man ved læsning af Gammel Testamente få historien om mennesket, der havde fået indpodet selviskhedens blomst, der med Djævelens list aldrig har kunnet frigøre sig for denne selviskhed, men altid søgte at gøre sig til herre over deres eget liv og skabe sig sit eget paradys. Men Guds paradys var lukket! Dog, Guds forjættelse stod ved magt, og blev åbenbaret for mennesker, som Gud udvalgte til at bringe det videre op gennem tiderne.

Abraham fik af Gud at vide: I din slægt skal alle jordens slægter velsignes, og den samme forjættelse blev givet videre til Jakob. Og op gennem Israels folks historie får vi en hel række af messiasprofetier. Og Israels historie er på en måde vores historie, for uden den ville det være umuligt at fatte, at der er en levende Gud.

Gud skabte så at sige Israel. Efter at have været slaver for Farao i 400 år. Efter befrielsen gennem alle plagerne, drog en usammenhængende flok som aldrig havde prøvet et være selvstændig før ud i ørkenen med kurs mod det land, som Gud havde forudsagt skulle blive deres, og man skulle tro, at turen gik den kortest mulige vej, op langs Middelhavets kyst.

Men Gud styrede deres vej med en røgsøjle om dagen og en ildsøjle om natten, og den vej gik i en helt anden vej. Nej, den var fuld af modgang og hindringer, og gang på gang så det ud som en halsløs gerning, de havde givet ud på. De tabte modet, de forsøgte direkte oprør både mod Gud og Moses.

I 40 år levede de i ørkenen, ofte på kanten af sultedød og fjende angreb. Og i disse 40 år døde faktisk hele den generation, der vandrede ud af Ægypten. Men efter denne skabelsesproces stod der på grænsen til Det forjættede land et folk med ordnede forhold, med egen religion, med egne love, love indenfor alt det, som hører til et samliv til, for slet ikke at tale om en trænet effektiv hær klar til at erobre det land, som Gud havde lovet dem.

Gud havde dannet dem som et folk ud af en udisciplineret flok, som aldrig havde prøvet at gøre noget i fællesskab.

Men selv om det var et hærdet og prøvet folk og udvalgt af Gud til sit ejendomsfolk, var de ikke en flok søndagsskolebørn på udflugt. De var en strid flok, der gang på gang gjorde oprør imod Gud; de svigtede og dyrkede andre guder. De ville, hvad de selv ville og ikke, hvad Gud ville.

Den synd der, kom ind i verden ved Adam og Eva, levede i bedste velgående: De accepterede ikke Guds herredømme. Og det er den samme synd, som trives i vor tid, hvor mægtige kræfter er i gang for at lukke Gud ud af vores samfund. Man tåler ikke, at Guds navn nævnes. Man dyrker andre guder, det hele drejer sig om økonomi og fremgang. Alt, hvad der kan hindre det, skal fjernes. Man vil selv frelse verden.

Tilbage til Israels historie

Profeter kom med budskaber fra Gud og profetier om den kommende frelser, de mindede folket om deres særlige forhold til Gud. Men flertallet fattede ikke profetiernes budskab. Selv de ledende i det jødiske samfund fattede ikke, at en kommende messias ifølge profetierne kunne være både konge af Davids rod og også den lidende Herrens tjener.

De skriftkyndige tolkede lovene fra Moses som en stige, man kunne kravle op af og derved få adgang til det paradys, de drømte om. Men netop derved dyrkede man jo det, som til alle tider her været menneskeheds svøbe: selvisheden. Og Guds paradys var lukket.

Havde Gud mon glemt sit løfte om en frelser, der formåede at knuse slangens hoved, altså formåede at lukke Paradisets dør op for mennesker, uden at Djævelen formåede at hindre det med sine anklager: »han eller hun har syndet, og kan altså ikke komme ind«.

Da kom julenat englens og bragte bud fra Gud til så almindelige mennesker som en flok hyrder: »Se, jeg forkynder jer en stor glæde der skal være for hele folket, altså til alle mennesker. I dag er der født jer en frelser.

Gud selv var i Jesus kommet til jord. Fuldt menneske og fuldt Gud. Som menneske måtte han fødes som ethvert andet menneske, vokse op som barn og ung. Udstyret med alle menneskelige sanser og følelser, styrke og svagheder, trangen til akkurat det samme som mennesker. Samtidig kan vi i Hebr. 1,3 læse om Jesus: Han er Guds herligheds glans og hans væsens udtrykte billede, og han bærer alt med sit mægtige ord.

Og Vi ved, at djævelen søgte af al magt at komme ham til livs. Han bruger mennesker til at udføre sine onde gerninger, og allerede i Jesu allerførste tid på jord opildner Djævelen Herodes til at skaffe Jesus af vejen, for han ikke skulle true hans kongemagt.

Tiden fra barndom ved vi ikke så meget om, men at Jesus i sit inderste har kendt sin særlige tilknytning til Gud, ser vi, da han som tolvårig er med til påskefesten, og forældrene har ledt efter ham, hvor han siger: Vidste I ikke, at jeg måtte være i min Fars hus.

Det næste er faktisk dåben

Djævelen formår intet overfor en uskyldig, og umiddelbart efter Jesu dåb (hans indvielse til frelsergerningen) blev han af Helligånden sendt ud i ørkenen til konfrontation med den onde. I 40 dage sulter Jesus ude i ørkenen, hvor han ikke har chance for at finde føde. I den situation vil ethvert menneske være i en desperat krise og være kolossal svagt. Her sætter Djævelen ind forklædt som en kærlig og god hjælper.

Sikkert med en meget fortrolig og kærlig stemme foreslår han Jesus. Når nu du er Guds egen søn, så har du jo magt til at gøre stenene der til brød. Du behøver da ikke at gå her og sulte. Men listen mislykkes. Og samme resultat både anden og tredje gang. Det har været et utrolig pres, mennesket Jesus at være udsat for.

Hvem ville kunne stå imod en fristelse, hvor man bare ved lige at knæle for Djævelen et øjeblik kunne blive herre over hele verden og al dens herlighed. Jeg har somme tider brugt et billede for konfirmanderne: En ung mand har lige pralet overfor vennerne med at han faktisk sagtens kunne køre 150 km/t i en bil. Da kommer de tilfældig forbi en Mercedes, der står men nøglen i. Hele verden lå for hans fødder. Det er som en stemme hvisker: Den er din, hvis bare --

Men det var ikke den eneste gang, Jesus fristedes. Hvis vi læser evangelierne med opmærksomhed, vil vi se, at fristeren lå på lur alle vegne. Selv hans egne disciple kunne friste ham. Da Jesus havde åbenbaret dem, at de nu skulle gå til Jerusalem, hvor han skulle fanges og tortureres og korsfæstes, da gik Peter i rette med ham og fortalte ham, at det kunne der aldrig være tale om, for han var jo Guds søn. Da sagde Jesus: Vig bag mig Satan, du vil friste mig.

Han så, at Djævelen brugte Peter til at få ham til at opgive sin frelsergerning.

Man hører somme tider sagt, at Jesus kunne jo sagtens, for han var i alt støttet af Gud, men det er ikke rigtig, det var som menneske, han skulle leve livet som syndfri. Han var virkelig fristet.

Djævelen kan intet gøre over for et syndfrit menneske, og man kan tænke sig, at han efterhånden er ved at gå i panik, for lykkes det ikke at få Jesus til at falde, og så har han mistet sin magt.

En anden ting vil jeg påpege: Et menneske, der virkelig føler sig set af Gud, vil føle sig gennemskuet; alt, hvad der er i mig, er kendt af Gud. Det var også det, Adam følte, da han stod overfor Gud.

Det er netop den følelse, jødernes ledere har, når de står overfor Jesus: De føler sig gennemskuet, og de tør ikke anerkende ham, for så ramler hele deres verden; deres position i folket går i stykker, de kan smide hele deres religiøse overbevisning i skraldespanden. Da vil de ikke have nogen som helst fortrin frem for toldere eller skøger, ja, de vil så ikke være spor nærmere Guds rige end alle dem, de så ned på. I den tilstand er de åbenlyse ofre for Djævelens rævestreger. Han er jo nærmest i panik for at få Jesus til at falde. Ypperstepræsterne, farisæerne og de skriftkloge planlægger febrilsk, hvordan de kan få Jesus ryddet af vejen, og man kan forestille sig at en anden en gnider sig i hænderne. Og alle tror, at ideerne udspringer af deres egne hjerner.

Men faktisk er den, der har styr på det hele, den almægtige Gud i Himlen, han bebudede den dag i Paradiset, hvor Adam og Eva havde syndet og derfor ikke længere kunne være i Guds nærhed, at engang skulle der kom en, som skulle overvinde Djævelens magt og dermed kunne åbne Himlens port på ny. Det var Jesus, og han stod nu midt i den afgørende kamp. Modstanderen handlede i panik og dirigerede sine marionetter, de jødiske ledere, så det kunne blive så pinefuldt for Jesus som muligt, så han kunne få Jesus til at forløbe sig, så han havde noget at anklage ham for.

Og Jesus stod på den anden side som det svage menneske, som havde mulighed for at opgive. Det kæmpede Djævelen for.

Vi møder ham i nadversalen, hvor han ifølge Johannesevangeliet vasker disciplenes fødder. Og ved måltidet, hvor han indstifter nadveren og afslører, at Judas vil forråde ham. Jesus fortæller dem om, hvad der nu skal ske, og Peter bedyrer, at han aldrig vil svigte sig Herre og Mester, om han så skal dø. Hvor må det have været en skuffelse og en pine for Jesus at møde så megen uforstand og svigt fra sine disciple.

Den næste prøvelse var Getsemanekampen. Han vidste, hvad han skulle igennem, Uudholdelig at tænke på. Han bad en bøn, som vi må lægge os på sinde, ja, den bør være med i enhver bøn. Min Fader, hvis det er muligt så lad denne kalk gå mig forbi, dog, ske ikke min vilje, men din.

Tre gange bad han den i dybeste nød. Så var han afklaret. Stå op, sagde han til disciplene: Timen er kommet; han, som forråder mig, er nær.

Forhøret hos ypperstepræsten, og domfældelsen og hånen, for ikke at snakke om Peters fornægtelse, den store fisker græd.

Hos Pilatus venter nok en række ydmygelser og tortur. Og så går det ud til Golgata. På vej derud trøster han nogle kvinder, der græd over ham: Græd ikke over mig, men græd over jer selv, sagde han. Trods alt hvad de lagde på ham af smerte, skuffelse og ydmygelse, har han kun andre menneskers nød og skæbne for øje. Guds kærlighed til syndige mennesker lå øverst hele vejen. Jo, han var selv i denne situation Guds væsens udtrykte billede, han var den, der skulle knuse slangens hoved og frelse mennesker.

Korsordene

Da de lagde ham på korset og slog søm igennem hans hænder og fødder, var det ikke sin egen smerte, han tænkte på, men på dem der forvoldte den, deres sjæle måtte ikke gå tabt: Fader tilgiv dem, de ved ikke hvad de gør. Djævelen stikker dem blå i øjnene.

Røvereren, der hang ved siden af ham, fik pludselig syn for noget, han aldrig før havde tænkt på. Han så, at Jesus var Guds Søn. Mennesker slog Guds Søn ihjel i deres kortsyn og ondskab. Og han så sig gennemlyst af Guds lys, som afslører alt, og han råbte sin nød: Jesus, tænk på mig, når du kommer i dit rige. Og han fik verdens bedste svar: Sandelig, i dag skal du være med mig i Paradis.

Også moderen havde han øje for og gav hende en anden søn.

Da synes det at være blevet mørkt for ham, han råbte ud i rummet: »Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?« Men umiddelbart derefter kommer sejrsråbet: Det er fuldbragt! Fader i dine hænder betror

jeg min ånd! Sejren er vundet, Paradis er åben! Djævelen har mistet sin magt. Enhver, der som røveren på korset ser, hvem Jesus er, og tror, får den samme indbydelse.

Man hører somme tider mennesker sige, at det jo er noget sludder, at Jesus vandt nogen sejr, for enhver kan jo se, at det var et totalt nederlag.

Nej! Og atter nej! Jesus havde levet menneskelivet, og aldrig var det lykkedes den onde at overliste ham. Gud havde holdt sit løfte til Adam og Eva: Ingen Djævel kunne hindre Jesus i at åbne adgangen til for enhver benådet synder.

Tit lægges der mere betydning i opstandelsen end i korsfæstelsen, men de to er en helhed. Sejren vindes i korsfæstelsen, og opstandelsen er stadfæstelsen eller man kan også sige, at den er triumfen.

Verden går tilsyneladende videre, som om intet er sket, men den der, får troens gave, ser Himlen åben.